

ИЗВЈЕШТАЈ РЕЦЕНЗЕНТА ЗА СТУДИЈСКИ ПРОГРАМ

Подаци о високошколској установи	
Назив, адреса и е-mail адреса институције	Универзитет у Источном Сарајеву Вука Караџића бр. 30, Источно Ново Сарајево, Источно Сарајево univerzitet@ues.rs.ba
Интернет адреса	www.ues.rs.ba
Назив, број и датум акта о оснивању	<ul style="list-style-type: none"> - Одлука о издвајању високошколских установа из Универзитета у Сарајеву број: 02-1188/92 од 14. 09.1992. године - Одлуке о издвајању високошколских установа из Универзитета у Сарајеву (02-1188/92 од 14.09.1992, Универзитета у Мостару 02-1187/92 од 14.09.1992. и Универзитета у Тузли 02-1186/92 од 14.09.1992) - Одлука о организовању универзитета у Републици Српској број: 02-1512/93 од 29.12.1993. године (овом Одлуком стављена је ван снаге Одлука о издвајању високошколских установа из Универзитета у Сарајеву број: 02-1188/92 од 14. 09.1992. године)
Пореско-идентификациони број (ПИБ)	ПИБ 400592530000 ЈИБ 4400592530000
Матични број додијељен од Републичког завода за статистику	01029606
Име, презиме и адреса (назив и сједиште) оснивача	Република Српска (односно Народна скупштина Републике Српске у име Републике Српске – Вука Караџића бр. 2 Бања Лука)
Број и датум одлуке о именовању лица овлашћеног за заступање	Одлука Сената Универзитета о избору вршиоца дужности ректора Универзитета број: 01-С-319-XXXV/17 од 02.10.2017. године
Број и датум дозволе за рад високошколске установе	Дозвола за рад број: 07.023-3899/09 од 22.06.2009. године
Број и датум дозволе за рад ван сједишта	<ul style="list-style-type: none"> - Дозвола за рад ван сједишта за извођење студијских програма на првом циклусу студија за Право и Пољопривреду – за рад у Бијељини број: 07.023/612-216-4/10 од 01.10.2010. године - Дозвола за рад ван сједишта Правног факултета Пале – за рад у Сребреници (студијски програм Право) број: 07.023/612-555-2/10 од 09.11.2010. године

	<p>- Дозвола за рад ван сједишта Пољопривредног факултета Источно Сарајево – за рад у Власеници (студијски програм Шумарство) број: 07.023/612-356-2/10 од 12.10.2010. године</p> <p>- Дозвола за рад ван сједишта Пољопривредног факултета Источно Сарајево – за рад у Требињу (студијски програм Агромедитеранска производња) број: 07.023/612-5-2/13 од 21.10.2013. године</p> <p>- Рјешење о испуњености услова за рад Православног богословског факултета „Св. Василије Острошки“ у Фочи за рад ван сједишта – за рад у Добоју број: 07.023/612-364-1/11 од 26.12.2011. године</p>	
Организационе јединице/ студијски програми који се посјећују и одговорна лица	<p>Педагошки факултет Бијељина, Самберских ратара бб, 76300 СП: Разредна настава ОДГОВОРНА ЛИЦА: Проф. др Далибор Стевић, декан; Проф. др Драгица Милинковић, продекан за наставу проф. др Сања Опсеница, продекан за НИР Јелена Сарафијан, секретар факултета Чланови Комисије именовани од стране ННВ Педагошког факултета у Бијељини</p>	
Контакт особа (за посјету)	<p>Проф. др Далибор Стевић, декан Тел: +387 55 415 400 Факс: +387 55 250 233 Електронска адреса: ucitelj@teol.net</p>	
Број телефона	057/320-330 и 057/340-464	
Програми пријављени за евалуацију		
Назив студијског програма:	Ниво студија	Назив(и) излазних квалификација
Разредна настава	Академски (I-циклус)	Дипломирани професор разредне наставе – 240 ECTS

ДОБРЕ СТРАНЕ:

Добра страна Извјештаја је чињеница да су тимови који су радили у припремању и уобличавању овог извјештаја одговорно и професионално приступили анализи сваког критеријума појединачно, поткрепљујући га адекватном документацијом.

КРИТЕРИЈУМ 1: Политика осигурања квалитета

Универзитет у Источном Сарајеву посједује низ званично усвојених докумената којима се регулише осигурање квалитета:

- Политика осигурања квалитета (<http://www.ues.rs.ba/wp-content/uploads/2017/10/uis-politika-kvaliteta.pdf>);
- Правилник о осигурању квалитета (<http://www.ues.rs.ba/wp-content/uploads/2017/10/Pravilnik-o-osiguranju-kvaliteta-1.pdf>, страница бр. 4);
- Процеси универзитета (<http://www.ues.rs.ba/wp-content/uploads/2018/01/Procesi-Univerziteta.pdf>). Политика осигурања квалитета обухвата цјелокупну документацију Универзитета која се односи на унапређење квалитета рада свих специфичних сегмената у наставном, истраживачком и умјетничком, као и у логистичким секторима (видјети линкове са документацијом Универзитета доступну на <http://www.ues.rs.ba/o-univerzitetu/akti-univerziteta/>, <http://www.ues.rs.ba/osiguranje-kvaliteta/propisi-i-dokumenti/>, <http://www.ues.rs.ba/povelja-i-kodeks/>).

Између осталих, и сљедећи документи су у служби политике осигурања квалитета односно у служби унапређења квалитета рада Универзитета и студијских програма: Правилник о самовредновању и оцјени квалитета (<http://www.ues.rs.ba/wp-content/uploads/2017/10/uis-pravilnik-o-samovrednovanju-i-ocjeni-kvaliteta-30-12-2016.pdf>), Поступак извођења мјера за побољшање квалитета рада на Универзитету (<http://www.ues.rs.ba/wp-content/uploads/2017/10/uis-postupak-izvodjenja-mjera-za-poboljsanje.pdf>), Поступак унутрашње провјере квалитета (<http://www.ues.rs.ba/wp-content/uploads/2017/10/postupak-unutrasnje-provjere-kvaliteta.pdf>), Правилник о студентском вредновању квалитета студија (<http://www.ues.rs.ba/wp-content/uploads/2017/10/pravilnik-o-studentskom-vrednovanju-kvaliteta-studija.pdf>), Стратегија развоја 2015-2020 (<http://www.ues.rs.ba/wp-content/uploads/2017/12/Strategija-razvoja-2015-2020.pdf>), Правилник о међународној размјени (<http://www.ues.rs.ba/wp-content/uploads/2018/01/Pravilnik-o-medjunarodnoj-razmjeni.pdf>), Правилник о стручној пракси студената (<http://www.ues.rs.ba/wp-content/uploads/2018/01/Pravilnik-o-studentskoj-praksi.pdf>), Правилник о дисциплинској и материјалној одговорности запослених (<http://www.ues.rs.ba/wp-content/uploads/2017/10/uis-pravilnik-o-disciplinskoj-i-materijalnoj-odgovornosti-zaposlenih-na-UIS-1.pdf>), Стратегија људских ресурса за истраживаче (<http://www.ues.rs.ba/povelja-i-kodeks/>).

Истраживачки сектор је наглашен усвојеном Стратегијом људских ресурса за истраживаче (<http://www.ues.rs.ba/povelja-i-kodeks/>) путем које се планира примјена принципа и начела Европске повеље и кодекса за истраживаче, затим истраживачки сектор је наглашен Правилником о докторским студијама (<http://www.ues.rs.ba/wp-content/uploads/2017/10/uis-pravilnik-o-studiranju-na-doktorskim-studijama.pdf>), Правилником о раду НИР центара (<http://www.ues.rs.ba/wp-content/uploads/2017/10/uis-pravilnik-o-radu-naucno-istrazivackih-centara.pdf>), прикупљањем научно истраживачких и умјетничких резултата (<http://enir.ues.rs.ba/>).

КРИТЕРИЈУМ 2: Креирање и одобравање студијских програма

Постоји процедура креирања и усвајања студијског програма која је прописана у документу ПОСТУПАК ПРЕДЛАГАЊА И УСВАЈАЊА СТУДИЈСКИХ ПРОГРАМА (<http://www.ues.rs.ba/wp-content/uploads/2017/10/uis-postupak-predlaganja-i-usvajanja-studijskih-programa.pdf>). Поступак предлагања и усвајања студијских програма је усклађен са Законом о високом образовању Републике Српске (члан 22, Сл. гласник РС број 73/10, 104/11 и 84/12, 108/13 44/15 и 90/16, <http://www.ues.rs.ba/o-univerzitetu/akti-univerziteta/zakoni/>), Уредбом о условима за оснивање и почетак рада високошколских установа и о поступку утврђивања испуњености услова у Републици Српској <http://www.vladars.net/sr-SP-Cyrl/Vlada/Ministarstva/mpk/PAO/Documents/Uredba%20o%20uslovima%20za%20osnivanje.%20i%20pocetak%20rada%20VSU.pdf> (Сл. гласник РС број 35/11) и детаљно регулисан Универзитетским актом Поступак предлагања и усвајања студијских програма

(<http://www.ues.rs.ba/wp-content/uploads/2017/10/uis-postupak-predlaganja-i-usvajanja-studijskih-programa.pdf>).

Педагошки факултет Универзитета у Источном Сарајеву посједује документе којима се регулише процедура доношења и измјена студијских програма:

[Рјешење за почетак рада Учитељског факултета](#)

[Одлука о оснивању дијелова Универзитета](#)

[Статута Универзитета у Источном Сарајеву](#)

[Рјешење о промјени назива факултета](#)

[Службени гласник](#)

Такође, наведени су референтни студијски програми и указано је на сличности и разлике. Линкови до упоредивих студијских програма:

- Универзитет у Бања Луци, Филозофски факултет у Бањој Луци, одсек Разредна настава: <http://ff.unibl.org/novi/index.php/sr-RS/studiranje/1-ciklus/nastavni-plan/2016-04-11-10-11-53>
- Универзитет у Београду, Учитељски факултет у Београду <http://www.uf.bg.ac.rs/wp-content/uploads/2011/04/Stuijski-program-za-obrazovanje-ucitelja.pdf>
- Универзитет у Новом Саду, Педагошки факултет у Сомбору <http://www.pef.uns.ac.rs/index.php/2015-03-31-06-44-10/studijski-programi/18-osnovne-studije/26-diplomirani-ucitelji>
- Универзитет у Крагујевцу, Педагошки факултет у Јагодини http://www.pefja.kg.ac.rs/oas_u.html
- Универзитет у Приштини, Учитељски факултет у Лепосавићу <http://uf-pz.net/studije/osnovne-akademske-studije/razredna-nastava/>

Наведени су исходи учења /компетенције свршених студената (http://www.pfb.unssa.rs.ba/StraniceFajlovi/1_1-studijski-program-razredna-nastava.pdf).

Наводи се да студијске програме анализирају студенти Универзитета путем електронских студентских анкета (<http://anketa.unssa.rs.ba/>), крајем сваког семестра, у складу са Правилником о студентском вредновању квалитета студија. Извјештаји о спроведеним анкетама јавно се објављују на универзитетску веб страницу <http://www.ues.rs.ba/wp-content/uploads/2017/10/Uis-lzvjestaj-o-elektronskom-anketiranju-zimski-semestar-2016-17.pdf>.

Са општинском управом града Бијељине организовани су састанци (о чему високошколска установа нема писану евиденцију). Град Бијељина је препознао значај постојања и дјеловања ове високошколске установе. То је посебно истакао, на новогодишњем пријему, градоначелник Мићо Мићић (<http://www.gradbijeljina.org/index.php?vijestid=3365&idgrupa=125&sablon=0>).

На основу анализе истраживања задовољства послодаваца ([Анализа истраживања задовољства послодаваца](#)) о дипломираним студентима Универзитета у ИС утврђено је да Универзитет, па тако и ова високошколска установа, нема јаку сарадњу са привредним и пословним сектором те да је потребно већа међусобна сарадња свих актера на тржишту рада и тржишту образовања за побољшање запошљавања дипломираних студената.

Образовни циљеви студијског програма укључују и остварују четири препоруке Савјета Европе у вези са сврхом високог образовања (припрема студената за активно учешће у друштву, припрема за њихове будуће каријере – допринос њиховој запошљивости, подршку личном развоју и стварање широке напредне базе знања и стимулисање истраживачког рада и иновација – укључивање студената у пројекте, израде патената, такмичења итд).

Циљеви студијског програма Разредна настава наведени су у Елаборату студијског програма (http://www.pfb.unssa.rs.ba/StraniceFajlovi/1_1-studijski-program-razredna-nastava.pdf), као и опште и специфичне компетенције које добијају студенти након завршетка студијског програма, а усклађени су

са Стратегијом развоја универзитета <http://www.ues.rs.ba/wp-content/uploads/2017/12/Strategija-razvoja-2015-2020.pdf>

Сви предмети имају јасно одређену листу теоретског знања, вјештина и ставова које студент треба да посједује на крају студија (детаљније описано силабусима http://www.pfb.unssa.rs.ba/StraniceFajlovi/1_1-studijski-program-razredna-nastava.pdf). Доказ о остваривости је додатак дипломи.

Прилози:

[Додатак дипломи основне студије \(српски\)](#)

[Додатак дипломи основне студије \(енглески\)](#)

[Додатак дипломи мастер студије \(српски\)](#)

[Додатак дипломи мастер студије \(енглески\)](#)

Очекивани исходи студијског програма који јасно описују знања, вјештине и компетенције које ће студент имати по завршетку студија наведени су у Елаборату студијског програма (http://www.pfb.unssa.rs.ba/StraniceFajlovi/1_1-studijski-program-razredna-nastava.pdf) и у Информатору и тестовима за квалификациони испит (2017, стр 17). Исходи учења су дефинисани кроз сваки наставни предмет.

Детаљно је приказана анализа наставничких компетенција. Матрица компетенција за групе предмета креирана је према препорукама из документа „Tuning Educational Structures in Europe: Summary of Outcomes – Education“ (у Елаборату http://www.pfb.unssa.rs.ba/StraniceFajlovi/1_1-studijski-program-razredna-nastava.pdf). На тај начин јасно се дефинише у оквиру којег предмета, у којем обиму и кроз које активности се остварују дефинисани исходи учења (http://www.pfb.unssa.rs.ba/StraniceFajlovi/1_1-studijski-program-razredna-nastava.pdf).

Вредновање рада студената дефинисано је Правилима студирања на првом циклусу студија (<http://www.ues.rs.ba/wp-content/uploads/2017/10/uis-pravila-o-studiranju-na-prvom-ciklusu-studija.pdf>).

Студијски програм Разредна настава донесен је на основу наведених искустава из окружења. На листи студијских програма са којима је упоредив су и раније наведена четири студијска програма.

Педагошки факултет, у складу са Правилником о самовредновању и ојени квалитета (<http://www.ues.rs.ba/wp-content/uploads/2017/10/uis-pravilnik-o-samovrednovanju-i-ocjeni-kvaliteta-30-12-2016.pdf>), спроводи поступак самовредновања и ојени квалитета, којом се врши детаљна анализа квалитета свих студијских програма, па тако и СП Разредна настава. Поступак самовредновања се врши на крају календарске године, при чему се анализирају сви сегменти функционисања факултета. Подаци се обједињују у Извјештај о самовредновању и ојени квалитета (Прилог: [Извјештај о самовредновању и ојени квалитета](#)).

На основу извјештаја свих организационих јединица ради се и Извјештај о самовредновању и ојени квалитета Универзитета за календарску годину (веб страница Универзитета <http://www.ues.rs.ba/>)

О активностима ревизије заинтересовани су обавијештени путем Наставно-научног вијећа и Сената Универзитета.

Прилози:

- [Позив за сједницу Наставно-научног вијећа на којој је разматран приједлог модернизације Студијског програма Разредна настава на првом и другом циклусу студија на Педагошком факултету у Бијељини.](#)
- [Записник са 3. сједнице Вијећа одржане 18.1.2017. године](#)
- [Одлука Сената Универзитета у Источном Сарајеву којом се усваја модернизовани Студијски програм Разредна настава на првом и другом циклусу студија на Педагошком факултету Бијељина Универзитета у Источном Сарајеву.](#)
- [Рјешење Министарства просвјете и културе о испуњености услова за извођење иновiranог студијског програма разредна настава](#)
- [Дозвола од Министарство просвјете и културе за извођење студијског програма којом се одобрава извођење иновiranог студијског програма од академске 2017/18.](#)

Из документације је јасно да од академске 2007/2008. године СП Разредна настава ради према Наставном плану и програму усклађеном са захтјевима који су прописани „болоњским процесом“: уведени су једносеместрални испити, колоквијуми, резултати у остваривању обавеза и савладавању градива су исказани у ЕЦТС бодовима и друго, а да је 2015. године покренут процес модернизације програма.

У Елаборату модернизованог студијског програма Разредна настава (http://www.pfb.unssa.rs.ba/StraniceFajlovi/1_1-studijski-program-razredna-nastava.pdf) истакнут је значај и контекст НИР-а (студентски радови, пројекти и др.). Студенти активно учествују у научноистраживачком раду, првенствено, кроз израду завршног мастер рада који је истраживачког карактера, а одбрана рада је условљена објављеним ауторским или коауторским радом који израђују под руководством ментора. Осим тога, студенти другог циклуса су активно укључени у научноистраживачки рад кроз актуелне пројекте које суфинансира Министарство науке и технологије РС <http://www.pfb.unssa.rs.ba/projekti.php> а који се реализују на Педагошком факултету. Студенти имају могућност објављивања радова у два часописа чији је издавач Педагошки факултет и то: часопис „Нова школа“ часопис за теорију и праксу савремене школе и предшколства <http://www.pfb.unssa.rs.ba/izdavacka-djelatnost.php> и електронски часопис „Бијељински методички часопис“ <http://www.bijeljinamc.com/>

На научним скуповима које организује факултет постоји студентска секција на којој студенти излажу резултате истраживања. <http://www.pfb.unssa.rs.ba/dogadjaj/15-naucni-skup-nauka-i-nastava-danas> али и на другим скуповима и конференцијама као самостални аутори или коаутори.

Студенти СП Разредна настава обављају праксу у основним школама, како на територији општине Бијељина, тако и на територији читаве Босне и Херцеговине и Србије у зависности од тога из којих мјеста долазе. По обављеној пракси студенти доносе потписан и овјерен Дневнике праксе (Извјештај) од стране директора школе и ментора, те предају на преглед и одобрење наставнику који је задужен за одређену врсту праксе. Студентска пракса је обавезна и прописана у планом и програмом. Практична настава се одвија у складу са Правилником о стручној пракси студената универзитета у Источном Сарајеву (<http://www.ues.rs.ba/wp-content/uploads/2018/01/Pravilnik-o-studentskoj-praksi.pdf>).

Практична настава на Педагошком факултету се изводи у четвртном, петом, шестом, седмом и осмом семестру у трајању 1 -2. седмице. План праксе је одређен Силабусом: http://www.pfb.unssa.rs.ba/StraniceFajlovi/1_1-studijski-program-razredna-nastava.pdf

Прилози:

[Дневник дидактичке праксе](#)

[Дневник методичке праксе](#)

[Упуте за праксу](#)

По завршеној Дидактичкој или Методичкој пракси студент предаје дневник са личном евиденцијом и извјештајем ментора, овјерен од стране установе у којој је обављена пракса.

У плану је склапање уговора са школама у којима студенти буду обављали праксу. До сада су склопљени уговори само са двије школе у граду Бијељина.

Прилози:

[Споразум о сарадњи са ОШ Кнез Иво од Семберије](#)

[Споразум о сарадњи са ОШ Вук Караџић](#)

С обзиром на то да је Студијски програм Разредна настава искључиво везан за школски систем промјене у НПП углавном зависе од промијена у систему васпитања и образовања.

Студијски програми, како их даље развијати и шта су потребе тржишта рада је тема о којој се Универзитет бавио на састанку представника УИС-а са представницима власти из источног дијела Републике Српске. На састанку су сагледани конструктивни приједлози од Градских управа, локалних заједница, народних посланика како би се систем образовања прилагодио потребама послодаваца,

привредника и уопште тржишта рада (<http://www.ues.rs.ba/2017/12/15/u-istocnom-sarajevu-odrzan-sastanak-predstavnika-uis-a-sa-predstavnicima-vlasti-iz-istocnog-dijela-republike-srpske/>).

Студијски програми првог, другог и трећег циклуса студија, наставни процес и научно-истраживачки рад, наставни кадар, финансирање Универзитета, те правна регулатива су смјернице разговора на тематском сатстанку о стању и развоју Универзитета. <http://www.ues.rs.ba/2017/12/21/vrsilac-duznosti-rektora-uis-a-odrzao-tematski-sastanak/>

Праћење квалитета студијског програма се темељи и на процедурама анкетирања редовних студената ([Анкета студената](#)), као и добијања повратних информација од стране послодавца, о свршеним студентима и њиховим компетенцијама (Прилог: [Анализа послодаваца](#)).

Расподјела бодова је усклађена са Правилима студирања на првом циклусу студија (<http://www.ues.rs.ba/wp-content/uploads/2017/10/uis-pravila-o-studiranju-na-prvom-ciklusu-studija.pdf>) и доступна је за сваки појединачни предмет у оквиру силабуса.

Сваки члан наставног особља дужан је да упозна студенте са системом оцјењивања, са испитним и предиспитним обавезама. Оцјењивање и бодовање студената је јавно и усклађено са Правилима студирања. Од укупно броја бодова на предиспитне обавезе одлази 50%, а 50% на завршни испит. Број стечених ЕЦТС бодова на предметима одговара стварном оптерећењу студената.

Расподјела бодова је усклађена са Правилима студирања у поглављу IV ВРЕДНОВАЊЕ РАДА СТУДЕНТА и доступна је за сваки појединачни предмет у оквиру силабуса. Детаљно је описан и приказан поступак бодовања у оквиру предмета.

Израда завршног рада је дефинисана члановима 49, 50, 51., односно комплетном поглављу Завршни рад Правила о студирању на првом циклусу студија <http://www.ues.rs.ba/wp-content/uploads/2017/10/uis-pravila-o-studiranju-na-prvom-ciklusu-studija.pdf>

Студијским програмом првог циклуса студија предвиђен је завршни рад. Завршни рад представља самосталну стручну обраду одређеног проблема. Завршни рад се израђује у форми и обиму који се утврђује интерним правилима факултета/академије. На првом циклусу студија завршни рад се вреднује са 5 ЕЦТС бодова.

Прилози:

- Правилник о пријави, изради и одбрани завршног рада:
<http://www.pfb.unssa.rs.ba/PropisiFajlovi/9-pravilnik-o-pri%20%D1%98avi-izradi-i-odbrani-zavrshnog-rada.pdf>
- Потврда о корићењу за завршни рад:
<http://www.pfb.unssa.rs.ba/PropisiFajlovi/10-potvrda-o-koricenju-za-zavrshni-rad.pdf>
- Пријава теме за завршни рад:
<http://www.pfb.unssa.rs.ba/PropisiFajlovi/11-pri%20%D1%98ava-teme-za-zavrshni-rad.pdf>
- Протокол о одбрани завршног рада:
<http://www.pfb.unssa.rs.ba/PropisiFajlovi/12-protokol-o-toku-odbrane-zavrshnog-rada.pdf>
- Записник о одбрани завршног рада студената првог циклуса:
<http://www.pfb.unssa.rs.ba/PropisiFajlovi/13-zapisnik-o-odbrani-zavrshnog-rada-studenta.pdf>

Још једна добра страна Педагошког факултета је окупљање, најмање једном годишње, свршених студената на радионицама у оквиру пројекта Дани Васе Пелагића (<http://www.pfb.unssa.rs.ba/novost/12-projekat-znameniti-ucitelji-semberije>). На тим сусретима, поред радионица и предавања о најновијим достигнућима у образовним наукама, расправља се о питањима која постављају свршени студент. Организује се и округли сто који је једним дијелом и посвећен савјетовању о будућем развоју каријере. Све то говори о настојањима запослених на Педагошком факултету да се размишља о будућности студената, њиховом запослењу и даљем професионалном усавашавању.

Прилог: Утврђивање нивоа квалитета образовања наставника као услов за унапређење образовних стандарда у основним школама

<http://www.inovacijeunastavi.rs/wp-content/uploads/Inovacije4-13/04-Simeunovic.pdf>

Периодични мјерење задовољства студената обавља се путем студентским анкета које се спроводе на начин уређен Правилником о студентском вредновању квалитета студија:

<http://www.ues.rs.ba/wp-content/uploads/2017/10/pravilnik-o-studentskom-vrednovanju-kvaliteta-studija.pdf>

Прилог: [Записник са сједнице у којој се бирања комисија за анкету.](#)

У децембру 2017. године организована је и спроведена анкета међу послодавцима о задовољству дипломираним студентима Универзитета. Резултати истраживања, на првом мјесту, пружили су корисне податке за покретање расправе о правцима даљег развоја Универзитета, посебно наставне и научне дјелатности чија ефикасност директно зависи од степена успјешности сарадње са послодавцима.

Прилог: [Анкета послодаваца](#)

Слично истраживање извршено је на нивоу Педагошког факултета за област регије Бијељина. Посебно осјетљив сегмент образовног система представља образовање наставника за основне школе. Ово истраживање показује да су компетенције дате у наставним плановима и програмима наставничких факултета у високој мјери усклађене са прокламованим компетенцијама у земљама Европске уније, али да је ситуација у васпитно-образовној пракси доста сложенија. Наглашено је да недостају инструменти за утврђивање излазних величина у погледу нивоа и квалитета усвојених компетенција, тако да се не може са сигурношћу тврдити да су стечене компетенције усклађене са усвојеним стандардима у школама. На другој страни, школе су задовољне компетенцијама учитеља, али су задржале старе методе утврђивања њихових компетенција без јасно квантификованих стандарда.

Међународна сарадња Педагошког факултета одвија се у оквиру реализације сарадње Универзитета у Источном Сарајеву <http://www.ues.rs.ba/medjunarodna-saradnja/bilateralni-sporazumi/posebni-sporazumi/nastavno-naucna-saradnja/> али и неких појединачних акција међународне и међуфакултетске сарадње за које Педагошки факултет има сагласност Универзитета.

Јасно је дефинисано у оквиру којих активности и предмета се остварује стицање генеричких компетенција (Прилог: [Елаборат СП Разредне наставе](#)).

КРИТЕРИЈУМ 3: Учење, поучавање и оцјењивање усмјерено ка студенту

Организовање и извођење наставног процеса, као и поступци испитивања и оцјењивања студента дефинисани су Статутом Универзитета и Правилима о студирању на првом циклусу студија. Студенти су у могућности да учествују у креирању студијских програма, процеса учења и подучавања на слjedeћи начин: кроз своје представнике на сједницама вијећа факултета, кроз студентске анкете (<http://anketa.unssa.rs.ba/>) које се врше сваки семестар или директним сугестијама наставнику.

Настава се изводи према раније утврђеном плану и програму наставе за одређени предмет, који је регулисан силабусом (http://www.pfb.unssa.rs.ba/StraniceFajlovi/1_1-studijski-program-razredna-nastava.pdf). Сваки наставник појединачно планира различите методе за реализацију наставе у складу са раније урађеним силабусом.

Политика и поступци испитивања и оцјењивања студента дефинисани су Статутом, (чланови 107., 108., 109., 110. и 111.). Рад студената се прати и оцјењује континуирано, при чему се сваком облику активности, провјери знања у току семестра, као и на завршном испиту, додијељују бодови.

Примјењују се савремене методе учења које су јасно дефинисане у оквиру сваког појединачног предмета кроз силабусе, односно облике остваривања наставе који се вреднују у предиспитним обавезама. Најчешћи облици којима се реализује настава су: предавања, вјежбе, семинарски радови, есеји, пројекти, док се практични облици рада остварују кроз стручну праксу, хоспитовање, практичну

наставу у кабинету информатике, кинезиолошком кабинету, кабинету за музичко образовање и у фискултурној сали.

У складу са Статутом и Правилима студирања на првом циклусу студија студенти су обавезни да присуствују настави и вјежбама које се проводе у оквиру одређеног предмета. О присуству студената на одговарајућем предмету води се посебна евиденција за коју су одговорани предметни наставник и сарадник.

Прилог: [Табела евиденције и бодова са предиспитним обавезама](#)

За све активности студент добија поене који су саставни дио завршне оцјене на испиту. Структура предиспитних обавеза и додјељивања поена за сваки предмет наведена је у силабусу за сваки предмет.

http://www.pfb.unssa.rs.ba/StraniceFajlovi/1_1-studijski-program-razredna-nastava.pdf

Коначан успјех студента након свих предвиђених облика провјере знања, вреднује се и оцјењује системом упоредивим са ECTS скалом оцјењивања.

У циљу повећања квалитета наставног процеса и рјешавању проблема различитости студената у начину усвајања знања посебан значај се придаје одржавању консултација, као и повећању интерактивности између наставног особља и студената. На сајту факултета у су транспарентни термини за консултације са наставницима, односно контакт мејлови путем којих се студенти могу обратити наставницима и договорити за друге, додатне термине консултација (<http://www.pfb.unssa.rs.ba/nastavni-kadar.php>).

Студенти преко изабраних представника остварују комуникацију са руководством факултета, али и надлежнима за студентска питања на нивоу Универзитета и на тај начин штите и гарантују остваривање укључености студената у реализацији студијског програма.

Права и заштита интереса студената регулисана су Статутом Универзитета (дио VII –Студенти и правила студирања, дио VIII – Организовање студената, чланови 113.–131., стране 30. – 34.).

Студенти су упознати са правилима студирања и процедуром жалбе путем докумената који су доступни на сајту универзитета (<http://www.ues.rs.ba/osiguranje-kvaliteta/propisi-i-dokumenti/>).

Било је приговора на оцјењивање, односно на незадовољство оцјеном, а такође и могућност полагања пред независном комисијом после трећег неуспјелог покушаја. Све жалбе су рјешаване у складу са правилима студирања (члан 47. и 48.), <http://www.ues.rs.ba/wp-content/uploads/2017/10/uis-pravila-o-studiranju-na-prvom-ciklusu-studija.pdf>.

Сви студенти могу Наставно-научном вијећу или Декану Педагошког факултета прослиједити молбе, жалбе и приједлоге. Студенти су активно укључени у Наставно-научно вијеће факултета, гдје представници студената могу изложити све проблеме и притужбе које се јављају у оквиру наставе или било какве друге примједбе на извођење наставног процеса. Са професором или асистентом чији је рад оцјењен као незадовољавајући или на чији су рад изнесене жалбе, Декан обавља разговор. Сврха разговора је да се појасне добијене оцјене те размотре начини за унапређење оцјењивања у складу са резултатима анкетирања.

КРИТЕРИЈУМ 4: Упис и напредовање студената, признавање и сертификација

Постоји дефинисана процедура за стицање и признавање квалификација:

- Правилник о академском признавању (<http://www.ues.rs.ba/wp-content/uploads/2017/10/uis-pravilnik-o-postupku-ekvivalencije.pdf>) којим су прецизно регулисане процедуре признавања стеченог броја ЕЦТС бодова на другим високошколским установама, како у земљи тако и у иностранству;
- Правилник о поступку еквиваленције раније стечених звања са новим звањима, члан 5. <http://www.ues.rs.ba/wp-content/uploads/2017/10/uis-pravilnik-o-postupku-ekvivalencije.pdf> и Закон о високом образовању, по основу чланова 8, 9 и 10 (<http://www.ues.rs.ba/wp-content/uploads/2017/10/uis-zakon-o-visokom-obrazovanju.pdf>);

- Правилник о признавању страних квалификација ради наставка школовања (<http://www.ues.rs.ba/wp-content/uploads/2018/03/Pravilnik-o-postupku-priznavanja-stranih-visoko%C5%A1kolskih-isprava.pdf>);
- Високошколска установа на основу члана 6. Закона о високом образовању утврђује критеријуме и начин на основу којих се обавља класификација и избор кандидата за упис (<http://www.ues.rs.ba/wp-content/uploads/2017/10/uis-zakon-o-visokom-obrazovanju.pdf>).

Упис студената регулисан је Законом о високом образовању (члан 5 и 6, Сл. гласник РС број 73/10, 104/11 и 84/12, 108/13 44/15 и 90/16, <http://www.ues.rs.ba/o-univerzitetu/akti-univerziteta/zakoni/>), Статутом Универзитета (чланови 82-86, <http://www.ues.rs.ba/o-univerzitetu/akti-univerziteta/statut/>) и Правилима студирања на првом циклусу студија (чланови 8-11, <http://www.ues.rs.ba/wp-content/uploads/2017/10/uis-pravila-o-studiranju-na-prvom-ciklusu-studija.pdf>)

Упис на Педагошки факултет врши се на основу заједничког конкурса, који објављује Универзитет <http://www.ues.rs.ba/2017/06/14/konkurs-za-upis-studenata-u-prvu-godinu-prvog-drugog-i-treceg-ciklusa-studija-u-akademskoj-20172018-godini-na-univerzitetu-u-istocnom-sarajevu/>

Студенти су о пријемном испиту информисани путем сајта на следећем линку: <http://www.pfb.unssa.rs.ba/upis.php>, али и путем информатора који је доступан у скриптарници факултета (Прилог: [инфоматор](#)). Након полагања пријемног испита резултати су оглашени на сајту факултета, и на огласној табли у просторијама факултета.

Студентска служба врши анализу уписа и напредовања студената на нивоу факултета. Све податке студентска служба црпи из интегрисаног информационог система. Резултате уписа анализира ННВ-а, а потом и Сенат. Напредовање студената (проходност и пролазност), такође прати студентска служба, а ови подаци саставни су дио самовалуационог извјешата факултета који се такође разматра и усваја на сједници ННВ-а.

Прилози:

[Табела проходности](#)

[Табела пролазности 1. и 2. циклус](#)

[Табела пролазности разредна настава 1. циклус](#)

[Табела пролазности разредна настава 2. циклус](#)

Документи који описују стечену квалификацију, укључујући постигнуте исходе учења и контекст, ниво, садржај и статус студија који је студент завршио су:

- Елаборат СП за први циклус (http://www.pfb.unssa.rs.ba/StraniceFajlovi/1_1-studijski-program-razredna-nastava.pdf),
- Елаборат СП за други циклус http://www.pfb.unssa.rs.ba/StraniceFajlovi/2_1-elaborat-razredna-nastava.pdf
- Елаборат СП за трећи циклус http://www.pfb.unssa.rs.ba/StraniceFajlovi/8_1-elaborat-iii-ciklus-studija-razredna-nastava.pdf

Излазни профил прецизно дефинише Додатак дипломи. Модел додатка дипломи настао је на основу препорука Европске Комисије, Вијећа Европе и UNESCO/CEPES. Сврха додатка дипломи је да пружи довољно независних података да би се олакшао поступак њеног признања у иностранству и правично академско и професионално признавање квалификација (диплома, степена увјерења и тако даље).

Прилози:

[Додатак дипломи основне студије \(српски\)](#)

[Додатак дипломи основне студије \(енглески\)](#)

[Додатак дипломи мастер студије \(српски\)](#)

[Додатак дипломи мастер студије \(енглески\)](#)

Активности на пољу међународне сарадње регулисане су Правилником о међународној размјени академског и административног особља и студената Универзитета (<http://www.ues.rs.ba/wp-content/uploads/2018/01/Pravilnik-o-medjunarodnoj-razmjeni.pdf>).

Међународна сарадња Педагошког факултета одвија се у оквиру реализације сарадње Универзитета у Источном Сарајеву (<http://www.ues.rs.ba/medjunarodna-saradnja/bilateralni-sporazumi/posebni-sporazumi/nastavno-naucna-saradnja/>) али и неких појединачних акција међународне и међуфакултетске сарадње за које Педагошки факултет има сагласност Универзитета.

До сада није било размјене студената.

КРИТЕРИЈУМ 5: Наставно особље

Ангажовање наставног особља се врши у складу са Законом о високом образовању Републике Српске (Сл. гласник РС број 73/10, 104/11 и 84/12, 108/13 44/15 и 99/16) (<http://www.ues.rs.ba/o-univerzitetu/akti-univerziteta/zakoni/>), Статутом Универзитета (<http://www.ues.rs.ba/media/akti/uis-statut-univerziteta.pdf>), Правилником о раду Универзитета, Правилником о поступку и условима избора академског особља Универзитета (<http://www.ues.rs.ba/o-univerzitetu/akti-univerziteta/pravilnici/>) и другим општим актима Универзитета.

Правилником о унутрашњој организацији и систематизацији радних мјеста (<http://www.ues.rs.ba/wp-content/uploads/2017/10/uis-pravilnik-o-unutrasnjoj-organizaciji-i-sistemizaciji-radnih-mjesta.pdf>) јасно је дефинисан обим рада и опис послова радног мјеста наставника/сарадника.

Стручно и научно усавршавање и напредовање академског особља на Факултету је регулисано Правилником о поступку и условима избора академског особља Универзитета у Источном Сарајеву (<http://www.ues.rs.ba/wp-content/uploads/2017/10/uis-pravilnik-o-postupku-i-uslovima-izbora-akademskog-osoblja.pdf>) и Кодексом професионалне етике (члан 8; <http://www.ues.rs.ba/wp-content/uploads/2017/10/uis-kodeks-profesionalne-etike.pdf>).

Од 2017. године на Универзитету се резултати научно-истраживачког рада запосленог академског особља сакупљају електронски у заједничку базу података (<http://enir.ues.rs.ba/>).

У складу са наведеним, најприје се план оптерећења и именовање одговорних наставника разматра на катедрама, а затим се у форми приједлога шаљу наставно-научном вијећу Педагошког факултета (Прилог: [Листа одговорних наставника](#)).

Прилози:

[Одлука о расписивању конкурса](#)

[Оглас](#)

[Одлука о именовању комисије](#)

[Извјештај комисије](#)

[Одлука о утврђивању приједлога кандидата](#)

[Одлука о избору у звање](#)

Педагошки факултет одржава документацију о избору и напредовању наставника која доказује испуњавање услова, као што су: научни и стручни радови, биографије и остало.

Дугорочни и оперативни план развоја факултета одређен је стратешком политиком Универзитета, који и акценује чињеницу да су настава и научно истраживање интегралне компоненте кад је у питању развој и јачање компетенција наставног особља. Универзитет је потписник великог броја споразума о наставно-научној сарадњи (<http://www.ues.rs.ba/medjunarodna-saradnja/bilateralni-sporazumi/posebni-sporazumi/nastavno-naucna-saradnja/>) која даље отвара пут ка индивидуалним усавршавањима за све у сврху побољшања наставног процеса. Према Стратегији развоја Универзитета 2015-2020 међу темељима стратегијске платформе Универзитета, самим тим и Факултета, налазе се људски ресурси (<http://www.ues.rs.ba/wp-content/uploads/2017/12/Strategija-razvoja-2015-2020.pdf>).

Професионално усавршавање наставног кадра одређено је и актима Универзитета, нарочито оним који се односе на напредовање – Правилником о поступку и условима избора академског особља Универзитета у Источном Сарајеву (<http://www.ues.rs.ba/wp-content/uploads/2017/10/uis-pravilnik-o-postupku-i-uslovima-izbora-akademskog-osoblja.pdf>) и Кодексом професионалне етике (чланом 8), гдје је

дефинисано да је обавеза академске заједнице да се континуирано усавршава (<http://www.ues.rs.ba/wp-content/uploads/2017/10/uis-kodeks-profesionalne-etike.pdf>).

Сваке године наставни кадар факултета учествује на домаћим и међународним пројектима, од који су неки расписани и од стране ресорних министарстава Републике Српске <http://www.pfb.unssa.rs.ba/projekti.php> обезбјеђујући на тај начин, усавршавање у струци, и друге различите користи као што су проширење научних спознаја, новчане помоћи у истраживачким радовима и слично.

Научне и стручне активности су од пресудног значаја за даље напредовање наставног кадра што је јасно уређено актима Универзитета.

Прилози:

[НИР извјештај 2015 година](#)

[НИР извјештај 2016 година](#)

[НИР извјештај 2017 година](#)

Педагошки факултет Бијељина, поред наставног особља, има запослено административно и помоћно особље које својим радом доприноси организацији рада на факултету..

Прилози:

[Листа неакадемског особља](#)

[Квалификације неакадемског особља.](#)

Укупан број ангажованог административног и помоћног особља у складу је са стандардима и нормативима које су утврдиле надлежне институције:

- Правилник о нормативима и стандардима за финансирање јавних високошколских установа (<http://www.vladars.net/sr-SPCyr/Vlada/Ministarstva/mpk/PAO/Documents/Pravilnik%20o%20noromativima%20i%20standardima%2C%20za%20finansiranje%20javnih%20visokoskolskih%20ustanova%20SG%2084-14.pdf>) и
- Правилник о унутрашњој организацији и систематизацији радних мјеста на Универзитету (<http://www.ues.rs.ba/wp-content/uploads/2017/10/uis-Pravilnik-o-organizaciji-i-sistematizaciji-radnih-mjesta-UIS.pdf>).

КРИТЕРИЈУМ 6: Ресурси за учење и подршка студентима

На Педагошком факултету су обезбјеђени кадровски, просторни, технички и други ресурси у складу са Уредбом о условима за оснивање и почетак рада високошколских установа и о поступку утврђивања испуњености услова у Републици Српској (Сл. гласник РС број 35/11). Ресурси су у складу са потребама и циљевима студијског програма. Ови ресурси обезбјеђују реализацију наставе на високом и квалитетном нивоу у складу и са препорукама Агенције за развој високог образовања и осигурања квалитета (http://www.heaa.gov.ba/Dokumenti/dokumenti_agencije/?id=3325).

Педагошки факултет редовно и плански врши улагање у физичке ресурсе који знатно олакшавају реализацију наставе, па су сходно томе опремљени кабинет за предмете из области Музичке умјетности, Информатички кабинет, Сала за физичко васпитање и Дијагностички центар. Студенти на СП Разредна настава, путем студентске анкете, имају могућност да дају своју оцјену, препоруку, примједбу и похвалу за функционалност ресурса са којима долазе у додир, као и опште задовољство са простором факултета који користе.

Прилог:

[Зграда факултета](#)

[Просторије за наставни процес](#)

[Канцеларијски простори](#)

[Санитарни чворови](#)

[Простор за библиотеку](#)

Студенти се о свим ресурсима и услугама могу информисати на сајту <http://www.pfb.unssa.rs.ba/index.php> и званичном facebook налогу факултета <https://www.facebook.com/pedagoskifakultet.bn/>.

Педагошки факултет запошљава довољан број административног и помоћног особља како би обезбедио редовно спровођење дјелатности.

Прилог

[Листа неакадемског особља](#)

[Квалификације неакадемског особља.](#)

Укупан број ангажованог административног и помоћног особља у складу је са стандардима и нормативима које су утврдиле надлежне институције

- Правилник о нормативима и стандардима за финансирање јавних високошколских установа, <http://www.vladars.net/sr-SPCyrl/Vlada/Ministarstva/mpk/PAO/Documents/Pravilnik%20o%20noromativima%20i%20standardima%2C%20za%20finansiranje%20javnih%20visokoskolskih%20ustanova%20SG%2084-14.pdf> и
- Правилник о унутрашњој организацији и систематизацији радних мјеста на Универзитету, <http://www.ues.rs.ba/wp-content/uploads/2017/10/uis-Pravilnik-o-organizaciji-i-sistematizaciji-radnih-mjesta-UIS.pdf>).

План усавршавања ненаставног особља не постоји и он се реализује на лични захтјев. Трошкове њиховог усавршавања сноси факултет. Административно особље је квалификовано за обављање датих послова и њихова обука се спроводи у виду похађања семинара, учешћа на пројектима и слично.

КРИТЕРИЈУМ 7: Управљање информацијама

Универзитетски рачунарски центар (УРЦ) је реализовао "VPN" мрежу универзитета путем које су све организационе јединице (ОЈ) Универзитета повезане са УРЦ-ом. На овај начин, кроз јавну мрежу, је остварен криптовани тунел између ОЈ и УРЦ-а. Путем ове сигурне мреже све ОЈ раде на појединим апликацијама Информационог система.

Студентски „ИНФО КИОСК“ (јавно доступан) додатни модул информационог система Универзитета студентима омогућава:

- ПРЕГЛЕД ПОЛОЖЕНИХ ИСПИТА
- ПРЕГЛЕД ИЗЛАЗАКА НА ИСПИТЕ
- ПРЕГЛЕД СТАТУСА СТУДЕНТА
- ИНТЕРНЕТ ПРИЈАВЕ ИСПИТА
- ПРЕГЛЕД ЗАПИСНИКА
- ПРЕГЛЕД ФИНАНСИЈСКЕ КАРТИЦЕ

Апликацији можете приступити путем Touchscreen киоск уређаја, путем мобилних уређаја (таблет рачунара, смарт телефона) или путем десктоп рачунара тако што ћете помоћу Интернет претраживача отићи на веб адресу: infokiosk.ues.rs.ba

Педагошки факултет је спровео следеће анализе:

- Структура студентске популације

- Напредовање студената кроз студије, стопа успјешности (пролазност и просјек оцјена и др.) и напуштања студија
- Задовољство студената студијским програмима и начином студирања
- Економски аспекти и расположивост наставних ресурса (лабораторије, библиотеке, приступ интернету итд.)
- Ниво (степен) запошљавања свршених студената
- Квалитет наставног кадра

На основу тих анализа идентификоване су активности за унапређење о чијем спровођењу постоје и доказе.

Сви подаци на факултету се обезбјеђују путем Информационог система (ИС) Универзитета у Источном Сарајеву.

КРИТЕРИЈУМ 8: Информисање јавности

Факултет има развијену веб страницу на којој се објављују сви подаци од интереса за будуће студенте, за студенте који студирају за академско и неакадемско особље, те за општу јавност (<http://www.pfb.unssa.rs.ba/>). Подаци о раду факултета се објављују и на универзитетској веб страници (www.ues.rs.ba/).

Факултет израђује информацијски пакет који је користан алат за будуће студенте, који садржи релевантне податке о студијским програмима у облику информатора – будући студенти их могу набавити у скриптарници факултета, али и на сајту високошколске установе <http://www.pfb.unssa.rs.ba/studije.php>

На сајту факултета налазе се број ECTS бодова за сваки предмет План и програм цјеложивотног образовања на Педагошком факултету у Бијељини: Педагошко-психолошко и дидактичко методичко образовање -допунски испити- за квалификовани рад у основним и средњим школама у Републици Српској (ненаставнички образовни профили наставника) – http://www.pfb.unssa.rs.ba/StraniceFajlovi/7_1-program.pdf.

Веб странице Педагошког факултета се ажурирају у складу са приливом актуелних информација и има запосленог стручног сарадника за информатичку подршку (<http://www.pfb.unssa.rs.ba/strucne-sluzbe.php>), У складу са правилима објављивања информација, стручни сарадник за информатичку подршку на веб презентацију факултета поставља, конкурсе, извјештаје, испитне рокове те их упућује Универзитетском рачунарском центру на објављивање на веб презентацији Универзитета. Поред ових активности на сајт факултета се постављају резултати испита и све новости и обавјештења везана за активности факултета којима се Факултет презентује широј јавности.

2017. године веб презентација факултета <http://www.pfb.unssa.rs.ba/> редизајнирана је и визуелно и концептуално. Веб странице су у потпуности доступне на српском језику као једном од језика народа Босне и Херцеговине. Будући да редизајнирање није у потпуности завршено, у фази је превођење страница на енглески језик. Све основне информације о СП се налазе на енглеском језику с тим што ће сви садржаји бити објављивани и на енглеском језику.

Основни облик комуникације са студентима и особљем се остварује на веб презентацији факултета <http://www.pfb.unssa.rs.ba/> те кроз службену електронску пошту за међусобну комуникацију али са заинтересованим актерима комуницира и путем друштвених мрежа (<https://www.facebook.com/pedagoskifakultet.bn/>).

Поред електронских облика комуникације сарадња са студентима се остварује и путем консултација са професорима и асистентима, али и на предавањима, вјежбама и другим облицима наставних активности у оквиру предиспитних и испитних обавеза. Осим тога информације од посебног значаја за студенте (распоред наставе и испита, резултати колоквијума и испита, присутност наставника и друга важна обавјештења и резултати) доступне су на огласној табли факултета и веб страници факултета, а студентима за недоумице на располагању су и студентска служба, продекан за наставу и секретар факултета.

Студентска служба Педагошког факултета у сарадњи са наставницима и сарадницима ради анализу о успјеху (пролазности) студената на нивоу студијског програма. Пролазност се рачуна по испитним

роковима, односно терминима, за сваки предмет посебно, и то односом броја студената који су положили испит и броја студената који су изашли на испит.

Сваке године се по завршетку сваког семестра врши се детаљна анализа пролазности по предметима и разматра се на Наставно-научном вијећу, на основу којих се доносе закључци о обавезама наставног особља али и студената, а све у циљу побољшања пролазности. На основу успјеха студената, током студија, додјељују се признања и награде чиме се подстиче рад и унапређење успјеха студената.

Извјештаји о пролазности студената су саставни дио самовалуационог извјештаја.

Прилог:

[Извјештај о самовредновању и оцјени квалитета 2017](#)

[Извјештај о самовредновању и оцјени квалитета 2016](#)

[Извјештај о самовредновању и оцјени квалитета 2015](#)

Подаци о запослености се раде на основу званичне анализе Завода за запошљавање (Прилог: [Подаци завода за запошљавање](#)). Званични Подаци завода за запошљавање из угла СП сагледавају се кроз струку Разредна настава/учитељи. На основу података завода од укупно 1706 дипломираних на УИС-у, незапослених је 313 или 18,35% што показује висок ниво запослености свршених студената

Универзитет посједује Политику и Стратегију комуникације с јавношћу које су усвојене на 40. сједници Сената Универзитета под редним бројем 01-С-541-ХЛ/17 од 27.12.2017. године (<http://www.ues.rs.ba/wp-content/uploads/2018/01/Strategij%D0%B0-komunikacije-sa-javnoscu.pdf> и <http://www.ues.rs.ba/wp-content/uploads/2018/01/Politika-komunikacije-sa-javnoscu.pdf>).

Универзитет у кабинету ректора има два попуњена радна мјеста за односе с јавношћу (стр. 4, <http://www.ues.rs.ba/wp-content/uploads/2017/10/uis-Pravilnik-o-organizaciji-i-sistematizaciji-radnih-mjesta-UIS.pdf>) којима је у надлежности праћење политике и стратегије комуникације с јавношћу.

Студијски програм Разредна настава дјелује у складу са универзитетском политиком и стратегијом комуникације са јавношћу, те су у том циљу све информације транспарентне и доступне јавности.

Факултет нема институционално организован начин односа с јавношћу кроз службу или запослено лице нити утврђује редовне термине у којима организује конференције за штампу, него повремено организује конференције за штампу на којима презентује информације од значаја за јавност. У таквим формама јавности се најчешће обраћа Декан факултета.

Облици комуникације са јавношћу се дјелимично остварују и путем службене веб странице <http://www.pfb.unssa.rs.ba/> и путем друштвених мрежа <https://www.facebook.com/pedagioskifakultet.bn/>

Информације за будуће студенте се налазе на интернет страници Факултета (<http://www.pfb.unssa.rs.ba/>), као и у студентском водичу (информатору).

Високошколска установа сваке године прије уписа студената обезбјеђује штампање водича за будуће студенте. Факултет израђује информацијски пакет који је користан алат за будуће студенте који су доступни на сајту факултета, а који садржи релевантне податке о студијским програмима [разредна настава](#), [предшколско образовање](#), [техничко образовање](#) и [информатика](#).

Водич за будуће студенте садржи информације које могу помоћи будућим студентима при избору студија. Информације су тачне, непристрасне, објективне и лако доступне – будући студенти их могу набавити у скриптарници факултета.

Поред водича који се сваке године ажурирају и штампају за будуће студенте, Декан именује радну групу за промоцију студијских програма и факултета по средњим школама. На овај начин се у директном разговору са будућим студентима прецизније и подробније дају одговори свим заинтересованим кандидатима (Прилог: [Рјешење Декана о именовању комисије за промоцију уписа студената по средњим школама](#)).

За будуће студенте факултет припрема и одговарајуће флајере, постере и слично са одговарајућим информацијама у вези са уписом, студирањем и студијским профилима. Брошуре се штампају на српском језику. Овај материјал се дијели будућим студентима, како би се заинтересовали за студијске програме и добили потребне информације у вези са условима студирања

Прилози:

[Флаер](#)
[Презентација](#)
[Промотивни видео](#)

КРИТЕРИЈУМ 9: Континуирано праћење и периодична ревизија студијских програма

Педагошки факултет, у складу са Правилником о самовредновању и ојени квалитета <http://www.ues.rs.ba/wp-content/uploads/2017/10/uis-pravilnik-o-samovrednovanju-i-ocjeni-kvaliteta-30-12-2016.pdf>), спроводи поступак самовредновања и ојени квалитета, при чему се анализирају сви сегменти функционисања факултета. Подаци се обједињују у Извјештај о самовредновању и ојени квалитета (Прилог: [Извјештај о самовредновању и ојени квалитета](#)).

На основу извјештаја свих организационих јединица ради се и Извјештај о самовредновању и ојени квалитета Универзитета за календарску годину (веб страница Универзитета <http://www.ues.rs.ba/>

У току 2017. године Универзитет је прикупио податке о задовољству послодаваца дипломираним студентима (Прилог: [Анкета послодаваца УИС](#)).

У сарадњи са Заводом за запошљавање Републике Српске (Прилог: [Подаци завода за запошљавање](#)), Универзитет је израдио документ који анализира незапослене високообразовне кадрове у Републици Српској.

Наставни програми (силабуси) СП Разредна настава су недавно модернизовани. Ревизија СП са циљем модернизације извршена је 2017. године (Лиценцирање СП у 2017. години, Елаборат СП који нуди информације о студијском програму, излазним квалификацијама, стеченим компетенцијама, односно исходима учења) http://www.pfb.unssa.rs.ba/StraniceFajlovi/1_1-studijski-program-razredna-nastava.pdf. Приложена је неопходна документација.

Универзитет у Источном Сарајеву редовно организије тематске или друге скупове са представницима привреде, локалних заједница, Републичких организација у циљу дефинисања уписне политике, евалуације и могућег унапређења студијских програма који се изводе на Универзитету у Источном Сарајеву. Један од таквих догађаја одржан је 08.12.2017. године <http://www.ues.rs.ba/2017/12/08/u-bijeljini-odrzan-sastanak-rukovodstva-univerziteta-u-istocnom-sarajevu-sa-predstavnicima-vlasti-o-prioritetima-razvoja-univerziteta/>, на којем је дискутовано о уписној политици за наредну академску годину 2018/2019, квалитету постојећих студијских програма, као и потребама тржишта и унапређења студијских програма.

Такође, Универзитет има представнике у Републичком Савјету за развој високог образовања и осигурања квалитета те активно прати податке са најишег нивоа у погледу политика и потреба тржишта те активно учествује у креирању политика (<http://www.vladars.net/sr-SP-Cyrl/Vlada/Ministarstva/mpk/media/vijesti/Pages/Uskladiti-studijske-programe-sa-potrebama-trzista-rada.aspx>).

Студијски програми, како их даље развијати и шта су потребе тржишта рада тема је о којој се Универзитет бавио на састанку представника УИС-а са представницима власти из источног дијела Републике Српске. На састанку су сагледани конструктивни приједлози од Градских управа, локалних заједница, народних посланика како би се систем образовања прилагодио потребама послодаваца, привредника и уопште тржишта рада (<http://www.ues.rs.ba/2017/12/15/u-istocnom-sarajevu-odrzan-sastanak-predstavnika-uis-a-sa-predstavnicima-vlasti-iz-istocnog-dijela-republike-srpske/>).

Студијски програми првог, другог и трећег циклуса студија, наставни процес и научно-истраживачки рад, наставни кадар, финансирање Универзитета, те правна регулатива су смјернице разговора на тематском састанку о стању и развоју Универзитета (<http://www.ues.rs.ba/2017/12/21/vrsilac-duznosti-rektora-uis-a-odrzao-tematski-sastanak/>).

Прате се кретања на тржишту и на основу тих кретања доносе закључци о потреби за унапређењем студијских програма (Прилог: [Подаци завода за запошљавање](#)).

2007. године Педагошки факултет је ушао у Болоњски процес. У оквиру самовредновања спроводе се студентске анкете чиме се добија повратна информација о квалитету студија и услова студирања, те се као такве узимају у обзир приликом вредновања студијских програма и смјерница за њихово ревидирање.

Као резултат усавршавања и модернизације покренут је мастер студиј који егзистира од 2012. године, а од 2017. године факултет покреће докторски студиј чиме се затвара циклус стварајући квалитетне темеље за цјеложивотно учење, што је један од битних елемената напретка сваког друштва. Подршка овом СП је у функцији подизања квалитета образовања и унапређења школства у Републици Српској – БиХ, као и у функцији формирања младог професорског кадра у Републици Српској.

КРИТЕРИЈУМ 10: Периодично вањско осигурање квалитета

Педагошки факултет није учествовао у процесу акредитације 2013. године, па до сада није пролазио екстерне евалуације.

СЛАБЕ СТРАНЕ:

Наведећи **СЛАБЕ СТРАНЕ** уједно препоручујем да се покушају кориговати.

КРИТЕРИЈУМ 1: Политика осигурања квалитета

У Извјештају о самовредновању се наводи да студенти, као унутрашњи корисници, учествују у управљању Универзитетом (што је регулисано законом: <http://www.ues.rs.ba/wp-content/uploads/2017/10/uis-zakon-o-visokom-obrazovanju.pdf>) кроз учешће у саставу Наставно-научног вијеће Педагошког факултета (8 чланова), Управног одбора (1 члан) и Сената Универзитета (5 чланова) и у оцјењивању оних сегмената осигурања квалитета за које су компетентни, а то су прије свега оцјене предавачких способности наставника и сарадника који им одржавају предавања и вјежбе (<http://www.ues.rs.ba/osiguranje-kvaliteta/studentsko-vrednovanje-kvaliteta-studija/>).

Дакле, овдје је наведено да су студенти компетентни да оцјењују предавачке способности наставника и сарадника. Неко ко се тек школује за учитеља, сигурно није компетентан да оцјењује компетентније (у предавачким или поучавалачким вјештинама) од себе. Студенти процјењују предавачке способности наставника и сарадника на основу својих утисака и субјективно, на основу скромног знања и искуства о компетенцијама професора и сарадника, процјењују шта и у којој мјери је важно у раду наставника и сарадника. Таква атрибуција не мора, а приори, да буде недостатак, али је важно да се у писању извјештаја води рачуна о прецизном именовању онога о чему се пише.

КРИТЕРИЈУМ 2: Креирање и одобравање студијских програма

Извјештаји о спроведеним анкетама јавно се објављују на универзитетску веб страницу <http://www.ues.rs.ba/wp-content/uploads/2017/10/Uis-Izvjestaj-o-elektronskom-anketiranju-zimski-semestar-2016-17.pdf>.

Међутим, нема доказа који указују на који начин се расправља о овим анкетама, на који начин Комисија за спровођење студентског самовредновања усмјерава сугестије, приједлоге и критике студената.

На основу анализе истраживања задовољства послодаваца ([Анализа истраживања задовољства послодаваца](#)) о дипломираним студентима Универзитета у ИС утврђено је да Универзитет, па тако и ова високошколска установа, нема јаку сарадњу са привредним и пословним сектором те да је потребно

већа међусобна сарадња свих актера на тржишту рада и тржишту образовања за побољшање запошљавања дипломираних студената.

Неопходно је промислити у ком правцу би се наставила сарадња са послодавцима и како радити на њеном јачању. Шта то конкретно значи за Педагошки факултет и Студијски програм разредне наставе?

Компетенције/исходи из Матрице компетенција (http://www.pfb.unssa.rs.ba/StraniceFajlovi/1_1-studijski-program-razredna-nastava.pdf) нису у довољној мјери заступљени у силабусима наставних предмета или су уопштено постављени, нарочито подручно-специфичне компетенције за образовне науке, као што су: способност анализе и самоевалуација властитог рада, способност процјене исхода учења, способност реаговања на различите потребе ученика, способност препознавања и реаговања на индивидуалне потребе ученика као и на сложеност процеса учења, компетенција сарадничког рјешавања проблема, способност прилагођавања курикулума специфичном контексту образовања, способност интеграције е-учења у поучавање и учење, способност побољшавања спољашњих услова у којима се учење и поучавање одвијају, способност интеграције особа са посебним потребама у образовни систем и други.

Важно је да исходи буду јасно и конкретно дефинисани (разумљиви и студентима). Издвајам примјере исхода у којим то није случај (види: Силабуси СП Разредна настава) – један од исхода наставног предмета ХОРСКО ПЈЕВАЊЕ гласи: посједовање знања о методолошком приступу музичком дјелу и неопходним елементима процеса његовог савладавања у раду са хорским колективима (стр. 40) или један од исхода у наставном предмету ОРКЕСТАР је: поседовање знања о методолошком приступу музичком делу и неопходним елементима процеса његовог савладавања у раду са оркестарским колективима (стр. 56) или један од исхода наставног предмета ХИГИЈЕНА СА ЗДРАВСТВЕНИМ ВАСПИТАЊЕ је: да се овлада методологијом здравствено-хигијенског рада (стр. 67). Овдје је, између осталог, неопходно направити дистинкцију између појма методологија и појма методика. Такође, неки исходи нису у складу са „природом“ наставним предметом. На примјер: исходи наставног предмета МЕТОДИКА НАСТАВЕ ЛИКОВНЕ КУЛТУРЕ I указују на то каква ће знања студенти стећи о ликовној култури и ликовном језику (стр. 64), али не и на који начин ће та знања моћи примијенити у раду са ученицима. Слично је и са неким другим методикама.

Ево могућих разлога због чега је дошло до тога:

У извјештају о самовредновању наводи се да је модернизација започета још 2015. године и ради се у сврху акредитације студијских програма, нема измјена наставних планова ради се само о уклапању садржаја у одређене образце. **Ово може бити кључни недостатак, јер наставне планове и програме треба редовно усклађивати са потребама и развојем друштва, достигнућима из области науке која се бави питањима васпитања и образовања будућих генерација. Мијењати форму, а не запитати се каква је суштина може бити погубно за генерације које тек долазе, а које ће васпитавати и образовати учитељи који се данас школују. Што се тиче форме циљ је постигнут, постојећи наставни планови и програми добро су „упаковани“ у нове образце. Међутим, не треба заборавити да је ријеч о Педагошком факултету који образује будуће учитеље, тзв. професоре разредне наставе, који ће имати задатак да оспособе ученике за учење у учећој цивилизацији и да их кроз различите предмете науче како да уче. Такође, важно питање које се намеће јесте усклађеност образовања будућих учитеља за рад у прве двије тријаде (која се истиче у самоевалуацијском извјештају) са тренутном праксом која подразумијева рад учитеља са ученицима од првог до петог разреда.**

Потврда да се више поштовала форма, а мање суштина видљива је кроз исходе учења наставног предмета МЕТОДИКА НАСТАВЕ ПП и ПД I и исходе учења МЕТОДИКА НАСТАВЕ ПП и ПД II који су потпуно идентични у три (од четири) ставке:

1. зна теоријске основе наставе природе и друштва;
2. развија логичке форме методичког мишљења;
3. самостално и креативно путем расправа, коментара, властитих идеја, али и кроз разне сарадничке облике рада израђује, користи и критички анализира наставни материјал за овај наставни предмет.

Силабусе је неопходно уједначити и када је у питању навођење литературе. Наиме, у оквиру појединих наставних предмета наведени су, уз назив референци, издавачи, што би требало да буде принцип за силабусе свих наставних предмета, а не правило са мноштво изузетака.

У самовалуацијском извјештају се наводи да се СП Разредна настава (http://www.pfb.unssa.rs.ba/StraniceFajlovi/1_1-studijski-program-razredna-nastava.pdf) највише подудара са студијским програмом Учитељског факултета у Београду – Универзитет у Београду (<http://www.uf.bg.ac.rs/wp-content/uploads/2011/04/Stuijski-program-za-obrazovanje-ucitelja.pdf>).

Иако се Уредбом за лиценцирање тражи доказ о подударности студијског програма у већем дијелу са најмање три студијска програма који се изводе на акредитованим високошколским установама у земљама потписницама Болоњске декларације, овдје је неопходно писати о упоредивости, а не о подударности (то није у духу Болоње). Боље је да постоји могућност упоредивости, јер она увијек оставља простор за истицање различитости као вриједности. Управо различитости једног студијског програма у односу на неки други чине тај студијски програм специфичним истичући аутентичност одређеног географског простора, менталитета и цјелокупног друштвеног и културног контекста.

По завршеној Дидактичкој или Методичкој пракси студент предаје дневник са личном евиденцијом и извјештајем ментора, овјерен од стране установе у којој је обављена пракса.

Нису приложени извјештаји ментора са праксе.

Истакнуто је да у складу са потребама тржишта рада састанака са општином и другим представницима (о којима високошколска установа нема записника) доносе се смјернице у вези са прилагођавањем наставних планова и програма.

Корисно би било да о овоме постоји образложење на који начин су те смјернице довеле до модернизације наставних планова и програма.

Почетком сваке академске године научно-наставно вијеће усваја списак тема завршних радова за текућу годину који се објављује на огласној табли и web страници организационе јединице које верификује наставно вијеће на почетку лјетњег семестра. Изузетно, студенту се може од стране вијећа факултета/академије или вијећа катедре одобрити тема завршног рада коју самостално предложи, уз претходну консултацију са наставником код којег жели да уради завршни рад.

Препорука је да се размисли о могућности да изузетак постане правило, а правило изузетак. Наиме, наметањем тема гуши се креативност студената, а управо завршни радови треба да дају простор студентима да испоље своју оригиналност на чврстим темељима онога што су научити и спознали током студија. Наравно, ни у овом случају студенти не би требали бити препуштени сами себи, већ се очекује да, у сарадњи са ментором, могу уобличити тему завршног рада.

Указано је да организационе јединице користе различите софтвере за плагијаризам путем којих настоје ообезбједити оригиналност својих дипломских, магистарских, мастер, докторских и научних радова. Међутим, нема доказа да се то ради и у оквиру овог студијског програма.

Истакнуто је да Универзитет у Источном Сарајеву, а ни факултет немају формално успостављен Центар за развој каријере који би пружао подршку свршеним студентима након дипломирања, али и да је формирање таквог центра једно од стратешких опредјељења у наредном периоду.

Препорука је да се укаже на могућности које пружа један овакав центар.

У досадашњој пракси Педагошког факултета у Бијељини није било случајева мобилности, али је факултет опредјељен да у будућности ради на покретању мобилности студената и наставног особља.

Препорука је да се укаже на који начин ће се то спровести.

Тимски рад, комуникационе вјештине и теоријске вјештине три су најбоље оцијењене вјештине дипломираних студената од стране послодаваца (Прилог: [Анкета послодаваца](#)). У знатно мањој мјери послодавци су спремни да учествују у активностима пружања подршке студентима након стицања дипломе у виду савјетовања о каријери студента и организовања курсева додатног образовања на факултетима. Општи закључак је да послодавци на тржишту рада желе имати боље обучене кадрове

за рад у пракси који ће у што краћем временском периоду бити продуктивни у установи у којој су запослени.

Ово истраживање даје корисне информације и указује на важност јачања двосмјерне комуникације између Универзитета (факултета) и послодаваца. Послодавци би се могли више укључити у активности којима би подржали студенте током студија. У осмишљавање плана сарадње са послодавцима укључити и студенте. Такође, наредна истраживања неопходно је боље методолошки утемељити и обрадити адекватним статистичким поступцима, јер сами проценти нису довољно поуздан показатељ статистичких значајности.

КРИТЕРИЈУМ 4: Упис и напредовање студената, признавање и сертификација

До сада није било размјене студената.

У Самоевалуацијском извјештају наводи се постојање Правилника о међународној размјени особља и студената. Такође, наводи се да је размјена особља извршена са Педагошким факултетом у Лепосавићу, али није јасно о каквој је размјени ријеч. Касније, образлажући један од критеријума, наведено је да поред чињенице да су потписани споразуми о сарадњи, Педагошки факултет још увијек нема размјене људских ресурса са странама потписницама. Препорука је да се у наредном периоду стратешки ради да покретању мобилности студената и наставног особља.

КРИТЕРИЈУМ 6: Ресурси за учење и подршка студентима

Указано је да руководство факултета редовно прати коментаре студената кроз Студентске анкете. Студенти су задовољни начином рада библиотеке, као и радом библиотекара. Међутим, незадовољни су бројем уџбеника. Истакнуто је да ће се у наредном периоду уложити напори да се у већој мјери ускладе библиотечки ресурси са студијским програмима и осавремени рад у библиотеци увођењем одговарајућег информационог система. Број уџбеника ће се повећати активном издавачком дјелатношћу факултета и обезбјеђењем финансијских средстава за набавку уџбеника у складу са могућностима. Добра страна је тежња да се ријеши проблем уџбеничке литературе.

Библиотека није претплаћена ни на један часопис и не постоје књиге које су доступне у електронском облику, али редовно добија часопис часопис „Нова школа“ који издаје Педагошки факултет. Библиотека Педагошког факултета у Источном Сарајеву не посједује рачунаре које могу користити студенти за претраживање и прикупљање неопходне литературе, посебно код припреме семинарских радова, завршних радова, мастер радова, докторских дисертација, али и код писања научних и стручних радова. Препорука је да факултет сагледа које су могућности претплаћивања на неке индексиране часописе.

КРИТЕРИЈУМ 8: Информисање јавности

Поред водича који се сваке године ажурирају и штампају за будуће студенте, Декан именује радну групу за промоцију студијских програма и факултета по средњим школама. На овај начин се у директном разговору са будућим студентима прецизније и подробније дају одговори свим заинтересованим кандидатима (Прилог: [Рјешење Декана о именовању комисије за промоцију уписа студената по средњим школама](#)).

Није јасно да ли се водич ажурира на основу анализе задовољства корисника.

КРИТЕРИЈУМ 9: Континуирано праћење и периодична ревизија студијских програма

Прате се кретања на тржишту и на основу тих кретања доносе закључци о потреби за унапређењем студијских програма (Прилог: [Подаци завода за запошљавање](#)).

Није јасно како је рађена анализа података Завода за запошљавање и какви закључци су донесени на основу статистике Завода за запошљавање.

ПРЕПОРУКЕ ЗА УНАПРЕЂЕЊЕ:

КРИТЕРИЈУМ 2: Креирање и одобравање студијских програма

На основу анализе истраживања задовољства послодаваца ([Анализа истраживања задовољства послодаваца](#)) о дипломираним студентима Универзитета у ИС утврђено је да Универзитет, па тако и ова високошколска установа, нема јаку сарадњу са привредним и пословним сектором те да је потребно већа међусобна сарадња свих актера на тржишту рада и тржишту образовања за побољшање запошљавања дипломираних студената.

Неопходно је промислити у ком правцу би се наставила сарадња са послодавцима и како радити на њеном јачању. Шта то конкретно значи за Педагошки факултет и Студијски програм разредне наставе?

Компетенције/исходи из Матрице компетенција (http://www.pfb.unssa.rs.ba/StraniceFajlovi/1_1-studijski-program-razredna-nastava.pdf) нису у довољној мјери заступљени у силабусима наставних предмета или су уопштено постављени, нарочито подручно-специфичне компетенције за образовне науке. Компетенције из Матрице повезати са конкретним наставним предметима кроз њихове силабусе.

Важно је да исходи буду јасно и конкретно дефинисани (разумљиви и студентима).

Препорука је да се и садржаји силабуса ускладе са потребама и развојем друштва, достигнућима из области науке која се бави питањима васпитања и образовања будућих генерација.

Силабусе је неопходно уједначити и када је у питању навођење литературе. Наиме, у оквиру појединих наставних предмета наведени су, уз назив референци, издавачи, што би требало да буде принцип за силабусе свих наставних предмета, а не правило са мноштво изузетака.

У извјештају о самовредновању наводи да се СП Разредна настава (http://www.pfb.unssa.rs.ba/StraniceFajlovi/1_1-studijski-program-razredna-nastava.pdf) највише подудара са студијским програмом Учитељског факултета у Београду – Универзитет у Београду (<http://www.uf.bg.ac.rs/wp-content/uploads/2011/04/Stuijski-program-za-obrazovanje-ucitelja.pdf>).

Иако се Уредбом за лиценцирање тражи доказ о подударности студијског програма у већем дијелу са најмање три студијска програма који се изводе на акредитованим високошколским установама у земљама потписницама Болоњске декларације, овдје је неопходно писати о упоредивости, а не о подударности (то није у духу Болоње). Боље је да постоји могућност упоредивости, јер она увијек оставља простор за истицање различитости као вриједности. Управо различитости једног студијског програма у односу на неки други чине тај студијски програм специфичним истичући аутентичност одређеног географског простора, менталитета и цјелокупног друштвеног и културног контекста. Ове предности посебно нагласити.

По завршеној Дидактичкој или Методичкој пракси студент предаје дневник са личном евиденцијом и извјештајем ментора, овјерен од стране установе у којој је обављена пракса.

Неопходно је приложити извјештаје ментора са праксе.

Истакнуто је да у складу са потребама тржишта рада састанака са општином и другим представницима (о којима високошколска установа нема записника) доносе се смјернице у вези са прилагођавањем наставних планова и програма.

Корисно би било да о овоме постоји образложење на који начин су те смјернице довеле до модернизације наставних планова и програма.

Почетком сваке академске године научно-наставно вијеће усваја списак тема завршних радова за текућу годину који се објављује на огласној табли и web страници организационе јединице које верификује наставно вијеће на почетку лјетњег семестра. Изузетно, студенту се може од стране вијећа факултета/академије или вијећа катедре одобрити тема завршног рада коју самостално предложи, уз претходну консултацију са наставником код којег жели да уради завршни рад.

Препорука је да се размисли о могућности да изузетак постане правило, а правило изузетак. Наиме, наметањем тема гуши се креативност студената, а управо завршни радови треба да дају простор студентима да испоље своју оригиналност на чврстим темељима онога што су научити и спознали током студија. Наравно, ни у овом случају студенти не би требали бити препуштени сами себи, већ се очекује да, у сарадњи са ментором, могу уобличити тему завршног рада.

Истакнуто је да Универзитет у Источном Сарајеву, а ни факултет немају формално успостављен Центар за развој каријере који би пружао подршку свршеним студентима након дипломирања, али и да је формирање таквог центра једно од стратешких опредјељења у наредном периоду.

Препорука је да се укаже на могућности које пружа један овакав центар.

У досадашњој пракси Педагошког факултета у Бијељини није било случајева мобилности, али је факултет опредјељен да у будућности ради на покретању мобилности студената и наставног особља.

Препорука је да се укаже на који начин ће се то спровести.

Тимски рад, комуникационе вјештине и теоријске вјештине три су најбоље оцијењене вјештине дипломираних студената од стране послодаваца (Прилог: [Анкета послодаваца](#)). У знатно мањој мјери послодавци су спремни да учествују у активностима пружања подршке студентима након стицања дипломе у виду савјетовања о каријери студента и организовања курсева додатно образовања на факултетима. Општи закључак је да послодавци на тржишту рада желе имати боље обучене кадрове за рад у пракси који ће у што краћем временском периоду бити продуктивни у установи у којој су запослени.

Ово истраживање даје корисне информације и указује на важност јачања двосмјерне комуникације између Универзитета (факултета) и послодаваца. Послодавци би се могли више укључити у активности којима би подржали студенте током студија. У осмишљавање плана сарадње са послодавцима укључити и студенте. Такође, наредна истраживања неопходно је боље методолошки утемељити и обрадити адекватним статистичким поступцима, јер сами проценти нису довољно поуздан показатељ статистичких значајности.

КРИТЕРИЈУМ 6: Ресурси за учење и подршка студентима

Библиотека није претплаћена ни на један часопис и не постоје књиге које су доступне у електронском облику, али редовно добија часопис часопис „Нова школа“ који издаје Педагошки факултет. Библиотека Педагошког факултета у Источном Сарајеву не посједује рачунаре које могу користити студенти за претраживање и прикупљање неопходне литературе, посебно код припреме семинарских радова, завршних радова, мастер радова, докторских дисертација, али и код писања научних и стручних радова. Препорука је да факултет сагледа које су могућности претплаћивања на неке индексиране часописе.

КРИТЕРИЈУМ 8: Информисање јавности

Поред водича који се сваке године ажурирају и штампају за будуће студенте, Декан именује радну групу за промоцију студијских програма и факултета по средњим школама. На овај начин се у директном разговору са будућим студентима прецизније и подробније дају одговори свим заинтересованим кандидатима (Прилог: [Рјешење Декана о именовању комисије за промоцију уписа студената по средњим школама](#)).

Није јасно да ли се водич ажурира на основу анализе задовољства корисника. Радити на томе да се и овај критеријум узме у обзир при ажурирању водича.

КРИТЕРИЈУМ 9: Континуирано праћење и периодична ревизија студијских програма

Прате се кретања на тржишту и на основу тих кретања доносе закључци о потреби за унапређењем студијских програма (Прилог: [Подаци завода за запошљавање](#)).

Није јасно како је рађена анализа података Завода за запошљавање и какви закључци су донесени на основу статистике Завода за запошљавање. Неопходно је урадити и квалитативну анализу.

Чланови комисије могу бити у истом или вишем звању у које се бира кандидат, не смије (Ово је дио реченице на стр. 56. Није јасно о чему је ријеч јер није завршена.)
Препорука је да се реченица комплетира.

Нека образложења различитих критеријума су идентична (copy paste), при чему су се на неким мјестима поткрале и копирале словне грешке.
Препорука је да се и о овој формалној страни води рачуна.

МЈЕСТО И ДАТУМ:

ПОТПИС РЕЦЕНЗЕНТА: